

**Заклад вищої освіти
«ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»**

ІНСТИТУТ БІОМЕДИЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

**КАФЕДРА МІКРОБІОЛОГІЇ, СУЧАСНИХ БІОТЕХНОЛОГІЙ,
ЕКОЛОГІЇ ТА ІМУНОЛОГІЇ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор
з освітньої діяльності

Оксана КОЛЯДА

«30» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ОК 2.6. МЕНЕДЖМЕНТ ТА ЕКОНОМІКА САДОВО-
ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА**

освітня програма «ТЕРАПЕВТИЧНЕ САДІВНИЦТВО»

(назва освітньої програми)

освітнього рівня «МАГІСТР»

(назва освітнього рівня)

галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство

(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 206 САДОВО-ПАРКОВЕ ГОСПОДАРСТВО

(шифр і назва спеціальності)

Вид дисципліни: нормативна

Обсяг, кредитів: 3 (90)

Форма підсумкового контролю: залік

Київ – 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Менеджмент та економіка садово-паркового господарства» для здобувачів освіти за галуззю знань 20 Аграрні науки та продовольство, спеціальністю 206 Садово-паркове господарство, освітнього ступеня «магістр». К. : Університет «Україна», 2024.

29 серпня 2024 року. 40 с.

Розробник: Зінчук Наталія Анатоліївна, к.пед.н., доцент кафедри мікробіології, сучасних біотехнологій, екології та імунології Інституту біомедичних технологій

Викладачі: Дубас Ростислав Григорович, доктор економічних наук, завідувач кафедри управління та адміністрування

Зінчук Наталія Анатоліївна, к.пед.н., доцент кафедри мікробіології, сучасних біотехнологій, екології та імунології Інституту біомедичних технологій

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри мікробіології, сучасних біотехнологій, екології та імунології

Протокол від 30 серпня 2024 року № 1

ПЕРЕВІРЕНО

Завідувач кафедри

Тетяна ТУГАЙ

30.08.2024 р.

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної / наукової) програми

ТЕРАПЕВТИЧНЕ САДІВНИЦТВО

(назва освітньої програми)

Гарант освітньої професійної
програми

(підпис)

Валентина МОВЧАН

(прізвище та ініціали)

30 серпня 2024 р.

ПРОЛОНГАЦІЯ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Навчальний рік	2024/2025	2025/2026	20___/20___	20___/20___
Дата засідання кафедри / циклової комісії	30.08.2024			
№ протоколу	1			
Підпис завідувача кафедри / голови циклової комісії				

Матеріали до курсу розміщено на сайті Інтернет-підтримки освітнього процесу
<http://vo.ukraine.edu.ua/> за посиланням
<https://vo.uu.edu.ua/course/view.php?id=22579>.

Робочу програму перевірено
 Завідувач кафедри
 30.08.2024 р.

Тетяна ТУГАЙ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«МЕНЕДЖМЕНТ ТА ЕКОНОМІКА САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА»

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній / освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Загальний обсяг кредитів – 3	Галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство	Вид дисципліни обов'язкова	
	Спеціальність 206 Садово-паркове господарство	Цикл підготовки загальний	
Модулів – 1	Спеціалізація Терапевтичне садівництво (назва)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		1-й	1 -й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____	Мова викладання, навчання та оцінювання: українська	Семестр	
(назва)		2-й	2-й
Загальний обсяг годин – 90 год		Лекції	
Тижневих годин для денної форми здобуття освіти: аудиторних – 2 самостійної роботи здобувача освіти – 4	Освітній / освітньо-професійний ступінь: магістр	22 год	4 год
		Практичні, семінарські	
		8 год	4 год
		Лабораторні	
		год	год
		Самостійна робота	
		60 год	82 год
		Індивідуальні завдання: год	
		Вид семестрового контролю: диф.залік	

Примітка:

Програма дисципліни виконується в повному обсязі незалежно від форми здобуття освіти

Аудиторне навантаження заочної форми становить:

1-2 курси навчання ОС «бакалавр» і «молодший бакалавр», ОПС «фаховий молодший бакалавр» та ОКР «молодший спеціаліст» – 20% від аудиторного навантаження денної форми здобуття освіти;

3-4 курси ОС «бакалавр», 1-2 курси ОС «магістр» – 25% від аудиторного навантаження денної форми здобуття освіти.

Здобувачі освіти заочної форми здобуття освіти мають виконати 100% програми дисципліни, тобто виконати всі практичні, лабораторні, контрольні роботи заплановані програмою дисципліни і прикріпити їх на платформу Інтернет-підтримки освітнього процесу Moodle, а теоретичний матеріал опанувати за наявними матеріалами до лекцій (за винятком вступної ознайомчої лекції). Під час сесії для заочної форми здобуття освіти проводять вступні лекції, консультації та контрольні заходи (заліки та іспити).

Задля підтримки здобувачів освіти заочної форми здобуття освіти для здобуття ними усіх запланованих освітньою програмою компетентностей і програмних результатів навчання, університет надає додаткову можливість бажаючим здобувачам освіти заочної форми доєднатись за розкладом до аудиторних занять здобувачів освіти денної форми здобуття освіти.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ: навчити основам економічних знань

- про ресурси суб'єкта садово-паркового господарства та раціональному їх використанню;
- про конкурентні відносини і покращення конкурентоспроможності садово-паркового господарства;
- про формування собівартості та вартості ландшафтних послуг.

ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

- формування у здобувачів освіти системи знань, умінь та навичок економічного обґрунтування проєктів, створених для об'єктів садово-паркового господарства;
- формування професійної готовності до впровадження ефективних рішень у ландшафтному будівництві.

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У підсумку вивчення дисципліни здобувач освіти повинен мати необхідні знання з теорії і практики менеджменту та економіки садово-паркового господарства та їх застосування у терапевтичному садівництві.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен знати:

- хто є суб'єктами ринку садово-паркового господарства;
- як правильно здійснити стратегічний аналіз ринку;
- як виокремити стратегічні фактори та розробити ефективну стратегію господарювання;
- який склад матеріально-технічної бази суб'єкта садово-паркового господарства;
- як ефективно планувати та витратити основні та оборотні засоби;
- як формуються ціни на ландшафтні послуги.

уміти:

- розробляти економічно обґрунтоване технічне завдання на садово-парковий дизайн-проєкт;
- обґрунтовувати економічну вигоду у проєктах дизайну відкритого середовища;
- створювати ефективний бізнес-план.

Рядок дисципліни в «Матриці відповідності визначених результатів навчання та компетентностей» (загальних)

	ЗК 1	ЗК 2	ЗК 6
ОК 2.6	+	+	+

Рядок дисципліни в «Матриці відповідності визначених результатів навчання та компетентностей» (фахових)

	ФК 4	ФК 5	ФК 6	ФК 7	ФК 8	ФК 9	ФК 10	ФК 11	ФК 12
ОК 2.6	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Рядок дисципліни в «Матриці забезпечення програмних результатів навчання (ПР) відповідними компонентами освітньої програми»

	ПРН 2	ПРН 4	ПРН 7	ПРН 8
ОК 2.6.	+	+	+	+

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Анотація дисципліни

Змістовий модуль 1. МЕНЕДЖМЕНТ ТА ЕКОНОМІКА САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА

Тема 1. Основні поняття менеджменту ландшафтної сфери.

Визначення та цілі садово-паркового господарства. Сутність та значення садово-паркового господарства. Основні цілі та завдання управління садово-парковими територіями. Роль садово-паркових об'єктів у міському та заміському середовищі. Класифікація та характеристика об'єктів садово-паркового господарства.

Типи садово-паркових об'єктів (парки, сквери, сади, бульвари тощо). Функціональне призначення різних типів об'єктів. Особливості планування та утримання різних видів зелених насаджень. Ресурсне забезпечення садово-паркового господарства.

Людські ресурси: структура управління, кваліфікаційні вимоги до персоналу. Організація роботи команди фахівців, яка пов'язана із плануванням (або відновленням) міських територій, відкритих просторів, об'єктів садово-паркового господарства, терапевтичного садівництва. Матеріально-технічне забезпечення: обладнання, інструменти, матеріали для догляду. Фінансові ресурси: джерела фінансування, складання бюджету. Земельні ресурси: кадастровий облік, правові аспекти використання територій. Організація робіт із утримання та експлуатації садово-паркових об'єктів.

Планування та виконання робіт із догляду за зеленими насадженнями (полив, підживлення, обрізка, захист від шкідників та хвороб). Утримання елементів благоустрою (доріжки, лави, освітлення, фонтани тощо). Організація санітарного очищення територій та вивезення відходів. Забезпечення безпеки відвідувачів. Управління розвитком та реконструкцією садово-паркових об'єктів.

Аналіз поточного стану та визначення перспектив розвитку. Розробка проєктів реконструкції та нового будівництва. Залучення інвестицій та грантових коштів. Оцінка ефективності управління та розвитку. Екологічні аспекти управління садово-парковим господарством.

Застосування екологічно безпечних технологій та матеріалів. Збереження біорізноманіття на територіях об'єктів. Організація екологічної освіти та просвіти відвідувачів. Нормативно-правове регулювання у сфері садово-паркового господарства. Основні законодавчі акти та підзаконні нормативні документи. Стандарти та правила утримання зелених насаджень. Питання землекористування та охорони природних територій. Економіка садово-паркового господарства. Оцінка економічної ефективності функціонування об'єктів. Платні послуги та інші джерела надходжень. Планування витрат та оптимізація господарської діяльності.

Тема 2. Стратегічне управління об'єктами ландшафтної сфери.

Аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища об'єкта ландшафтної сфери. Визначення ключових зацікавлених сторін та їхніх інтересів. Аналіз ринку ландшафтних послуг та конкурентного середовища (SWOT-аналіз).

Оцінка наявних ресурсів (фінансових, людських, матеріальних, технологічних). Виявлення сильних та слабких сторін об'єкта управління. Аналіз можливостей та загроз зовнішнього середовища. Визначення стратегічних цілей та завдань.

Формулювання місії та візії об'єкта управління. Визначення довгострокових стратегічних цілей у різних сферах (економічній, екологічній, соціальній, естетичній). Декомпозиція стратегічних цілей на конкретні оперативні завдання. Встановлення ключових показників ефективності (KPIs) для моніторингу досягнення цілей.

Розробка стратегій розвитку об'єкта ландшафтної сфери. Вибір базової стратегії розвитку (наприклад, зростання, стабільність, скорочення). Розробка функціональних стратегій (маркетингової, фінансової, операційної, управління персоналом, інноваційної). Визначення пріоритетних напрямів діяльності та ключових проєктів. Розробка стратегій управління ризиками та кризовими ситуаціями.

Реалізація стратегічного плану. Розробка детальних планів дій та бюджетів для реалізації стратегій. Розподіл відповідальності та повноважень між структурними підрозділами та співробітниками. Забезпечення необхідними ресурсами для виконання планів. Впровадження системи управління проєктами.

Моніторинг та контроль реалізації стратегії. Регулярний збір та аналіз даних щодо ключових показників ефективності. Порівняння фактичних результатів із плановими показниками. Виявлення відхилень та причин їх виникнення. Внесення коректив до стратегічних планів та оперативних дій.

Оцінка ефективності стратегічного управління та зворотний зв'язок. Проведення періодичної оцінки досягнення стратегічних цілей. Аналіз впливу реалізованих стратегій на діяльність об'єкта. Збір зворотного зв'язку від зацікавлених сторін. Внесення змін до стратегічного управління на основі результатів оцінки та зворотного зв'язку. Прогнозування наслідків та пошук ефективних рішень у плануванні і реалізації проєктів із урахуванням наявних обмежень.

Тема 3. Бенчмаркінг ландшафтної справи.

Визначення та сутність бенчмаркінгу в ландшафтній справі. Поняття бенчмаркінгу та його цілі. Види бенчмаркінгу (внутрішній, зовнішній, конкурентний, функціональний). Переваги та недоліки застосування бенчмаркінгу в ландшафтній галузі. Вибір об'єктів бенчмаркінгу. Визначення ключових аспектів діяльності для порівняння (наприклад, якість проєктів, ефективність управління, задоволеність клієнтів, використання інновацій, екологічна стійкість). Ідентифікація потенційних партнерів для бенчмаркінгу (лідери галузі, успішні компанії зі схожим профілем, організації з кращими практиками в окремих аспектах).

Збір та аналіз даних. Визначення методів збору даних (публічні звіти, дослідження, інтерв'ю, відвідування об'єктів, участь у галузевих заходах). Збір кількісних та якісних даних для порівняння. Аналіз отриманих даних, виявлення розривів та найкращих практик.

Порівняння власних показників із бенчмарками. Проведення порівняльного аналізу ключових показників діяльності. Оцінка економічної

ефективності та інноваційно-технологічних ризиків при впровадженні нових технологій при вирощуванні посадкового матеріалу. Визначення сильних та слабких сторін власної організації відносно лідерів. Ідентифікація можливостей для покращення. Розробка та впровадження планів удосконалення.

Адаптація та впровадження найкращих практик, виявлених у процесі бенчмаркінгу. Розробка конкретних заходів для досягнення цільових показників.

Встановлення термінів та відповідальних за впровадження змін. Моніторинг та оцінка результатів. Відстеження прогресу у впровадженні змін. Оцінка ефективності впроваджених заходів та їх впливу на ключові показники діяльності. Періодичний перегляд та оновлення бенчмаркінгових даних. Етичні аспекти бенчмаркінгу. Дотримання конфіденційності інформації. Забезпечення чесності та прозорості у процесі бенчмаркінгу. Уникнення прямого копіювання та плагіату.

Тема 4. Матеріально-технічна база ландшафтної справи.

Розсадники та майданчики для вирощування рослин. Види розсадників (тимчасові, постійні, спеціалізовані). Обладнання для вирощування (теплиці, парники, системи поливу). Інструменти та обладнання для догляду за рослинами. Транспортування та зберігання посадкового матеріалу. Будівельна техніка та обладнання для земляних робіт. Вартість проектування та реалізації заходів із інженерної підготовки території, будівництва, благоустрою, озеленення й утримання об'єктів садово-паркового господарства та терапевтичного садівництва, об'єктів культурної спадщини і девастрованих ландшафтів.

Екскаватори, бульдозери, планувальники. Трамбувальна техніка. Інструменти для ручних земляних робіт. Обладнання для створення елементів благоустрою. Бетонозмішувачі, віброплити для мощення. Інструменти для роботи з каменем, деревом, металом. Обладнання для встановлення малих архітектурних форм (МАФ). Системи поливу та водовідведення. Види систем поливу (автоматичні, крапельні, дощувальні). Насосне обладнання, трубопроводи, форсунки. Матеріали для створення дренажних систем. Інструменти та обладнання для догляду за ландшафтом.

Газонокосарки, тримери, кущорізи. Садові пирососи, повітродувки. Обприскувачі для захисту рослин. Ручний садовий інвентар (лопати, граблі, секатори тощо). Транспортні засоби. Вантажні автомобілі для перевезення матеріалів та рослин. Легкові автомобілі для персоналу. Спеціалізований транспорт (наприклад, для вивезення сміття).

Обладнання для освітлення. Види світильників для ландшафтного освітлення. Кабельна продукція, системи керування освітленням. Матеріали для мощення та покриттів. Тротуарна плитка, бруківка, природний камінь. Гравій, щебінь, мульча. Спеціальні покриття (гумові, спортивні тощо). Матеріали для створення водних об'єктів (за наявності).

Гідроізоляційні матеріали для ставків та басейнів. Насоси, фільтри, обладнання для аерації. Декоративні елементи для водойм. Засоби охорони праці та безпеки. Спецодяг, спецвзуття, захисні окуляри, рукавиці. Засоби індивідуального захисту при роботі з технікою та хімікатами.

Тема 5. Ціноутворення на ландшафтні послуги.

Визначення видів ландшафтних послуг. Проектування та дизайн (ескізне, робоче, візуалізація). Озеленення (посадка рослин, створення газонів, квітників). Благоустрій (мощення, встановлення МАФ, освітлення, системи поливу). Догляд за садом (стрижка, обрізка, підживлення, боротьба зі шкідниками). Консультації та авторський нагляд. Фактори, що впливають на ціноутворення. Складність та обсяг робіт. Кваліфікація та досвід фахівців. Вартість матеріалів (рослини, покриття, обладнання). Терміновість виконання робіт. Регіональні особливості ринку. Унікальність та ексклюзивність проєкту.

Методи ціноутворення. Кошторисний метод (розрахунок витрат на матеріали, оплату праці, накладні витрати та прибуток). Погодинна оплата (за консультації, догляд). Фіксована ціна за проєкт або етап робіт. Відсоток від загальної вартості проєкту. Комбінований метод. Структура кошторису на ландшафтні роботи.

Прямі витрати (матеріали, заробітна плата робітників, експлуатація машин та механізмів). Накладні витрати (адміністративно-господарські витрати, оренда, комунальні послуги). Прибуток підрядника. Податки та збори. Розрахунок вартості окремих видів робіт.

Вартість проектування (залежно від площі, складності, набору креслень). Вартість посадкового матеріалу (за одиницю, з урахуванням розміру, сорту, якості). Вартість укладання покриттів (за квадратний метр). Вартість встановлення елементів благоустрою (за одиницю). Вартість догляду (за виїзд, за годину або абонентське обслуговування). Врахування додаткових витрат. Транспортні витрати. Підготовчі роботи (розчищення ділянки, вирівнювання). Гарантійне обслуговування. Непередбачувані витрати (резерв). Оцінка розміру шкоди, заподіяної об'єктам садово-паркового господарства, терапевтичного садівництва та об'єктам культурної спадщини при порушенні природоохоронного або містобудівного законодавства. Виробничі і невиробничі витрати на забезпечення якості, здійснення технічного контролю, авторський нагляд за виробничою і проєктною діяльністю в галузі садово-паркового господарства та терапевтичного садівництва.

Аналіз ринкових цін та конкуренції. Моніторинг цін на аналогічні послуги в регіоні. Визначення конкурентних переваг та їх вплив на ціну. Формування комерційної пропозиції. Детальне розшифрування вартості робіт та матеріалів. Зазначення термінів виконання. Умови оплати. Гарантійні зобов'язання. Психологічні аспекти ціноутворення. Сприйняття ціни клієнтом. Формування цінності послуги. Застосування знижок та акцій. Оновлення та коригування цін. Регулярний перегляд цін у зв'язку зі змінами ринкових умов, цін на матеріали та послуги.

Тема 6. Спеціалізація та оплата праці у ландшафтному бізнесі.

Спеціалізації в ландшафтному бізнесі. Ландшафтний дизайн (проектування та візуалізація). Ландшафтне будівництво та монтаж (озеленення, мощення, встановлення малих архітектурних форм, інженерні системи). Догляд за ландшафтом (стрижка газонів, обрізка рослин, догляд за водоймами, внесення добрив, боротьба зі шкідниками та хворобами). Консультації з ландшафтного

дизайну та екологічних питань. Розсадництво та вирощування декоративних рослин. Вертикальне озеленення та фітодизайн інтер'єрів.

Фактори, що впливають на оплату праці в ландшафтному бізнесі: рівень кваліфікації та досвід роботи. Спеціалізація та складність виконуваних робіт.

Регіон та рівень життя. Розмір та престижність компанії-роботодавця. Обсяг та складність проєкту (для фрілансерів та власників бізнесу). Наявність сертифікатів та професійних ліцензій. Формування команди з управління об'єктами садово-паркового господарства та терапевтичного садівництва, їх функціонального використання, охорони, захисту та організації робіт із урбомоніторингу та інвентаризації об'єктів садово-паркового господарства, об'єктів культурної спадщини.

Форми оплати праці: погодинна оплата (для некваліфікованих робіт та підсобних працівників). Фіксована заробітна плата (для штатних співробітників). Відрядна оплата (за обсяг виконаних робіт). Відсоток від вартості проєкту (для дизайнерів, менеджерів проєктів, власників бізнесу). Комбіновані системи оплати.

Рівень заробітної плати за різними спеціалізаціями: порівняльний аналіз заробітних плат ландшафтних дизайнерів, будівельників, доглядальників та інших фахівців. Вплив освіти та додаткових навичок на рівень доходу. Побудова кар'єри та зростання доходу в ландшафтному бізнесі. Підвищення кваліфікації та отримання нових знань і навичок. Розширення спектру послуг. Відкриття власного ландшафтного бізнесу. Створення власного бренду та залучення клієнтів. Нетворкінг та встановлення професійних зв'язків. Організація і здійснення державного контролю і нагляду за дотриманням правил утримання об'єктів садово-паркового господарства, об'єктів культурної спадщини.

Тема 7. Бізнес-планування у ландшафтній справі.

Резюме проєкту. Короткий опис компанії та її місія. Основні цілі та стратегії бізнесу. Ключові фактори успіху. Запит на фінансування (за потреби). Опис компанії та послуг. Детальна інформація про компанію (форма власності, місцезнаходження тощо). Перелік послуг, що надаються (ландшафтний дизайн, озеленення, догляд, консультування тощо). Конкурентні переваги компанії. Цільова аудиторія. Аналіз ринку.

Дослідження ринку ландшафтних послуг у регіоні. Визначення основних тенденцій та потреб клієнтів. Аналіз конкурентів (їхні сильні та слабкі сторони). Оцінка потенційного обсягу ринку та можливостей для зростання.

Маркетингова та збутова стратегія. Визначення цінової політики. Розробка стратегії просування послуг (реклама, PR, соціальні мережі, партнерства). Канали збуту та методи залучення клієнтів. Програма лояльності для клієнтів (за потреби).

Операційний план. Опис виробничого процесу надання послуг. Необхідне обладнання, інструменти та матеріали. Вимоги до персоналу (кількість, кваліфікація). Організаційна структура компанії. План закупівель та управління запасами.

Фінансовий план. Прогноз доходів від надання послуг. Планування витрат (операційні, адміністративні, маркетингові тощо). Технічні розрахунки в

проектах, техніко-економічне обґрунтування і функціонально-вартісний аналіз ефективності проєктованих заходів. Прогноз руху грошових коштів. Аналіз точки беззбитковості. Прогноз прибутків та збитків. Показники рентабельності інвестицій (за потреби). Управління ризиками. Ідентифікація потенційних ризиків (конкуренція, сезонність, зміна законодавства тощо). Розробка стратегій мінімізації та управління ризиками. План дій у надзвичайних ситуаціях.

Дисципліни, вивчення яких обов'язково передують цій дисципліні:

1. «Основи ландшафтного дизайну»
2. «Основи конструктивної екології та пермакультури».

Міжпредметні зв'язки:

1. «Основи ландшафтного дизайну»
2. «Комп'ютерні технології садово-паркового господарства».

4.2. Структура навчальної дисципліни

4.2.1. Тематичний план

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт														Форми та методи контролю знань
	денна форма							заочна форма							
	Усього	аудиторна					с.р.	Усього	аудиторна					с.р.	
		у тому числі							у тому числі						
		л	сем	пр	лаб	інд			л	сем	пр	лаб	інд		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Тема 1. Основні поняття менеджменту ландшафтної сфери	12	4					8	11	1					10	АР: Лекція, практичне заняття СР: конспекти
Тема 2. Стратегічне управління об'єктами ландшафтної сфери	13	4		2			9	14	1		2			11	АР: Лекція, практичне заняття СР: конспекти
Тема 3. Бенчмаркінг ландшафтної справи	12	2		2			8	11	1					10	АР: Лекція, практичне заняття СР: конспекти
Тема 4. Матеріально-технічна база ландшафтної справи	13	2					9	10						10	АР: Лекція, практичне заняття СР: конспекти
Тема 5. Ціноутворення на ландшафтні послуги	12	4					9	13	1		1			11	АР: Лекція, практичне заняття СР: конспекти
Тема 6. Спеціалізація та оплата праці у ландшафтному бізнесі	13	2					9	11			1			10	АР: Лекція, практичне заняття СР: конспекти

Тема 7. Бізнес-планування у ландшафтній справі	12	4		4			8	10						10	Лекція, практичне заняття СР: конспекти
Залік				1											
Усього годин	90	22		8			60	90	4		4			82	

Примітки. 1. Слід зазначати також теми, винесені на самостійне вивчення. 2. АР – аудиторна робота – самостійна робота, ІНДЗ – індивідуальне завдання. 3. Можуть застосовуватися такі форми контролю знань, як опитування, письмове завдання для самостійного опрацювання, реферат, співбесіда, огляд додаткової літератури, підготовка та проведення презентації, складання кросворду за основними термінами теми, контрольна робота, письмове тестування, експрес-тестування, комп'ютерне тестування тощо, а також наведені в розділі II таблиці пункту 11.1.

Модулі	Змістовий модуль 1							
Назва модуля	Менеджмент та економіка садово-паркового господарства							
Кількість балів за модуль	100 балів							
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	
Теми лекцій	Основні поняття менеджменту ландшафтної сфери	Стратегічне управління об'єктами ландшафтної сфери	Бенчмаркінг ландшафтної справи	Матеріально-технічна база ландшафтної справи	Ціноутворення на ландшафтні послуги	Спеціалізація та оплата праці у ландшафтному бізнесі	Бізнес-планування у ландшафтній справі	
Теми практичних занять		Аналітичні інструменти стратегічного планування	Типи бенчмаркінгу у ландшафтній справі				Зміст та структура бізнес-плану	
Тести	10							
ІНДЗ	30							
Види поточного контролю	АР: опитування, міні-контрольні СР: конспекти							
Підсумковий контроль -	Залік							

4.3. Форми організації занять

4.3.1. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Бізнес-планування у ландшафтній справі	2
2	Типи бенчмаркінгу в ландшафтній справі	2
3	Зміст та структура бізнес-плану	4

4.3.2. Теми самостійної роботи здобувачів освіти

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Форми господарювання у ландшафтному бізнесі	8
2	Переваги та недоліки застосування SWOT-аналізу у стратегічному плануванні ландшафтної компанії	9
3	Внутрішній бенчмаркінг у ландшафтній компанії	8
4	Основні та оборотні ресурси ландшафтної компанії	9
5	Формування вартості комплексної ландшафтної послуги	9
6	Визначення своєї «ніші» у ландшафтній справі	9
7	Зміст та структура бізнес-плану	8
	Всього	60

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Менеджмент та економіка садово-паркового господарства			
Тема 1. Форми господарювання у ландшафтному бізнесі (8 год)	Виконання практичної роботи. Модульна контрольна робота	1	I
Тема 2. Переваги та недоліки застосування SWOT-аналізу у стратегічному плануванні ландшафтної компанії (9 год)	Виконання практичної роботи. Модульна контрольна робота	1	II
Тема 3. Внутрішній бенчмаркінг у ландшафтній компанії (8 год)	Виконання практичної роботи. Модульна контрольна робота	1	III
Тема 4. Основні та оборотні ресурси ландшафтної компанії (9 год)	Виконання практичної роботи. Модульна контрольна робота	1	IV
Тема 5. Формування вартості комплексної ландшафтної послуги (9 год)	Виконання практичної роботи. Модульна контрольна робота	1	V
Тема 6. Визначення своєї «ніші» у ландшафтній справі (9 год)	Виконання практичної роботи. Модульна контрольна робота	1	VI
Тема 7. Зміст та структура бізнес-плану (8 год)	Виконання практичної роботи. Модульна контрольна робота	1	VII
Разом: 60 год			

5.1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1. *За джерелом інформації:*

– *словесні*: лекція (традиційна, проблемна тощо) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (презентація PowerPoint), семінари, пояснення, розповідь, бесіда;

– *наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація;

– *практичні*: вправи.

2. *За логікою передачі і сприйняття навчальної інформації*: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3. *За ступенем самостійності мислення*: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4. *За ступенем керування навчальною діяльністю*: під керівництвом викладача; самостійна робота здобувачів освіти з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

5.2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

5.3. Інклюзивні методи навчання

- Методи формування свідомості: бесіда, диспут, лекція, приклад, пояснення, переконання.

- Метод організації діяльності та формування суспільної поведінки особистості: вправи, привчання, виховні ситуації, приклад.

- Методи мотивації та стимулювання: вимога, громадська думка. Вважаємо, що неприпустимо застосовувати в інклюзивному вихованні методи емоційного стимулювання – змагання, заохочення, переконання.

- Метод самовиховання: самопізнання, самооцінювання, саморегуляція.

- Методи соціально-психологічної допомоги: психологічне консультування, аутотренінг, стимуляційні ігри.

- Спеціальні методи: патронат, супровід, тренінг, медіація.

- Спеціальні методи педагогічної корекції, які варто використовувати для цілеспрямованого виправлення поведінки або інших порушень, викликаних спільною причиною. До спеціальних методів корекційної роботи належать: суб'єктивно-прагматичний метод, метод заміщення, метод "вибуху", метод природних наслідків і трудовий метод.

- Метод використання цифрового наративу (цифрові тексти, презентації, розповіді, розміщені на блогах, відеокліпи, ігрові квести та ін.

- Методи забезпечення доступності інформації в різних форматах (збільшений шрифт, електронний формат).

- Методи структурування навчальної інформації за фреймовою моделлю (сегменти у визначеній послідовності виводяться на екран і супроводжуються поясненнями з розкриттям змісту кожного фрейму інформації).

- Методи самостійної роботи (індивідуальна робота та діяльність у групах і парах) базуються на освоєнні певної частини матеріалу за допомогою різних дидактичних і технічних засобів (наочного матеріалу, підручників, SMART-технологій (мережевих, мобільних, інформаційних технологій; робота в групах, парах використовується на етапах повторення або закріплення (запам'ятовування, застосування) матеріалу).

Методика навчання (як система) – організований набір методів, прийомів, засобів і форм навчання, який використовуються для досягнення освітніх цілей.

Методика є структурованим застосуванням методів – організоване використання різних методів і прийомів, яке обумовлено специфікою освітнього процесу або діяльності. Вона описує як саме, в якій послідовності і в яких умовах застосовуються певні методи для досягнення результату.

Методика навчання може включати в себе різні методи, стратегії, підходи, засоби навчання (аудіовізуальні матеріали, інтернет-ресурси, дидактичні ігри тощо) і системи організації роботи (до прикладу: поетапне вивчення лексики, розвиток навичок письмового та усного мовлення).

Методика викладання навчальної дисципліни — вибір викладачем та застосування методів для ефективного засвоєння матеріалу здобувачами освіти.

Методика навчання для здобувачів освіти з вадами та порушеннями здоров'я має важливі відмінності, які враховують індивідуальні потреби кожного типу порушень і передбачає модифікацію форм роботи та типів завдань для таких здобувачів освіти.

Кожен тип інвалідності має свої специфічні потреби, і тому підхід до навчання має бути адаптованим, щоб забезпечити максимальну ефективність для здобувачів освіти. Враховуючи різні види порушень (порушення слуху, зору, рухової активності, когнітивні порушення тощо), методика вивчення буде різною. Використання адаптованих технологій, інклюзивних методів та індивідуальних підходів дозволяє забезпечити ефективне навчання для всіх здобувачів освіти, незалежно від типу інвалідності.

Методика навчання для здобувачів освіти з вадами слуху

Для здобувачів освіти з вадами слуху основним викликом є відсутність або обмеження слухового сприйняття, що може ускладнити процес вивчення мови через усне спілкування та аудіоматеріали. Адаптованими методиками є:

Жестова мова: Якщо здобувач освіти має ваду слуху та використовує жестову мову як основний засіб комунікації, то вивчення дисципліни проводиться через переклад на жестову мову (із залученням відповідного спеціаліста чи фрагментів відео із дублюючим перекладом на жестову мову), зокрема для усного компоненту. Програми з навчання для таких здобувачів освіти можуть включати використання перекладачів жестової мови під час лекцій.

Субтитри: Всі відеоматеріали, які використовуються на заняттях (фільми, навчальні відео), мають субтитри, що дозволяє здобувачам освіти з вадами слуху ознайомлюватися з мовними структурами та словником.

Адаптовані навчальні матеріали: Використання візуальних методів, таких як ілюстрації, діаграми, картки з лексикою, допомагає краще засвоювати матеріал. Також створюються текстові файли або аудіоматеріали з субтитрами для покращення розуміння контексту.

Практика усного мовлення через письмове спілкування: Оскільки здобувачі освіти не чують мовлення, замість усної практики для такої категорії здобувачів освіти фокусується увага на письмових завданнях, інтерактивних тестах і вправах, що включають роботу з текстами (письмові відповіді, розпізнавання лексики та граматики через текст).

Методика навчання для здобувачів освіти з вадами зору

У здобувачів освіти з порушеннями зору основною проблемою є труднощі з візуальним сприйняттям інформації, тому методика навчання адаптована до аудіо- та тактильних матеріалів.

Технології для читання з екрану: Використання програм для читання з екрану, таких як JAWS або NVDA, дозволяє здобувачам освіти з порушеннями зору слухати текстовий матеріал. Це забезпечує доступ до електронних підручників, презентацій та інших навчальних ресурсів.

Адаптація навчальних матеріалів: Усі текстові матеріали надаються у форматі для читання з екрану або у шрифті Брайля. Це дає можливість здобувачам освіти не тільки читати, але й активно працювати з навчальними матеріалами.

Озвучення текстів: Використання спеціальних додатків для озвучування текстів або аудіокниг допомагає здобувачам освіти вивчати нові слова та фрази на слух, а також

слухати приклади правильного вимовляння.

Аудіовізуальні завдання: Для таких здобувачів освіти використовуються аудіовправи, зокрема з вимови та слухової практики. Це дозволяє розвивати навички аудіювання та вимови, хоча й без візуального сприйняття.

Інтерактивні вправи на слух: Заняття включають завдання, орієнтовані на слухове сприйняття мови (завдання на розпізнавання вимови, на відмінності в інтонації, акценті тощо).

Методика навчання для здобувачів освіти з руховими порушеннями

Здобувачі освіти з руховими порушеннями, як правило, мають фізичні обмеження, які можуть вплинути на їхню здатність використовувати традиційні навчальні засоби, але їхні когнітивні та мовні навички, як правило, не порушені. З цією метою освітній процес відповідно адаптований для зручності та доступності.

Онлайн-навчання та доступ до цифрових матеріалів: Онлайн платформи дозволяють здобувачам освіти з руховими порушеннями навчатися без необхідності фізично перебування в аудиторії, а також допомагають уникнути труднощів із переміщенням.

Інтерфейси з підтримкою доступу: Використання програмного забезпечення та навчальних платформ, що підтримують голосові команди або дають можливість здійснювати навчання за допомогою спеціальних пристроїв для вводу (як-от пристрої для управління комп'ютером через рухи очей чи голівки).

Адаптація завдань для письмових відповідей: Враховуючи фізичні обмеження, здобувачі освіти можуть використовувати голосові помічники для виконання завдань або адаптовані клавіатури та інші технології для зручного введення тексту. Також враховується обсяг виконаних письмових завдань та швидкість проходження онлайн тестів, написання підсумкових робіт.

Методика навчання для здобувачів освіти з когнітивними порушеннями

Когнітивні порушення можуть включати труднощі з пам'яттю, увагою, сприйняттям інформації. Здобувачі освіти з такими порушеннями потребують адаптованих методик навчання, щоб забезпечити доступність матеріалу та поступове засвоєння нової інформації.

Розбиття матеріалу на малі блоки: Заняття структуруються (матеріал поділяється на малі частини), що дозволяє легше засвоювати інформацію та допомагає зберігати увагу на кожному етапі навчання.

Часті повторення та практичні вправи: Регулярне повторення пройденого матеріалу, використовуючи ігрові методи чи інші інтерактивні вправи.

Візуальні допоміжні засоби: Використання карток із лексикою, діаграм, малюнків допомагає здобувачам освіти з когнітивними порушеннями краще засвоювати мову.

Мультисенсорні підходи: Для здобувачів освіти з когнітивними порушеннями використовуються різні сенсорні канали (слух, зір, дотик), щоб стимулювати запам'ятовування та розуміння.

Методика навчання для здобувачів освіти із психічними порушеннями

Психічні порушення можуть включати депресії, тривожні розлади, посттравматичний стресовий синдром тощо, які можуть негативно впливати на здатність до концентрації, мотивацію та емоційний стан під час навчання.

Індивідуальний підхід: здобувачі освіти з психічними порушеннями потребують більш гнучкого підходу, наприклад, менших навантажень, частих перерв або персоналізованих уроків.

Підтримка в навчанні через терапевтичні методи: Залучення психологів або консультантів до освітнього процесу допомагає здобувачам освіти подолати емоційні труднощі.

Створення безпечного та підтримуючого середовища: Створення атмосфери довіри та підтримки, де здобувач освіти може вільно звернутися за допомогою або адаптувати темп навчання до своїх потреб.

6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Навчальна дисципліна оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Вона складається з одного змістового модуля.

Результати навчальної діяльності здобувачів освіти оцінюються за 100-бальною шкалою в кожному семестрі окремо.

За результатами поточного, модульного та семестрового контролів виставляється підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ECTS.

Модульний контроль: кількість балів, які необхідні для отримання відповідної оцінки за кожен змістовий модуль упродовж семестру.

Семестровий (підсумковий) контроль: виставлення семестрової оцінки здобувачам освіти, які опрацювали теоретичні теми, практично засвоїли їх і мають позитивні результати, набрали необхідну кількість балів.

Загальні критерії оцінювання успішності здобувачів освіти, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано в таблиці нижче.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу здобувача освіти на семінарських, практичних, лабораторних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження та есе, які виконує здобувач освіти за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

Модульний контроль знань здобувачів освіти здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

6.1. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	Ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності в розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	Ставиться за вияв здобувачем освіти повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді здобувача освіти наявні незначні помилки.
«задовільно»	Ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхневу обізнаність із основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою. Можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але здобувач освіти спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	Виставляється здобувачу освіти, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться здобувачу освіти, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення закладу вищої освіти без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

6.2. Система оцінювання роботи здобувачів освіти упродовж семестру

Вид діяльності здобувача освіти	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль n	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
I. Обов’язкові							
1.1. Робота на семінарському і практичному занятті	40	8	20				
1.2. Виконання завдань для самостійної роботи	20	10	20				
Разом	60	-	60				
Максимальна кількість балів за обов’язкові види роботи: 50							
II. Вибіркові							
Виконання завдань для самостійного опрацювання							
2.1. Складання ситуаційних завдань із різних тем курсу	5						
2.2. Огляд літератури з конкретної тематики	5						
2.3. Складання ділової гри з конкретним прикладним матеріалом з будь-якої теми курсу	5						
2.4. Підготовка наукової статті з будь-якої теми курсу	10						
2.5. Участь у науковій студентській конференції	5	10					
2.6. Дослідження українського чи закордонного досвіду	5						
Разом	10					-	
Максимальна кількість балів за вибіркові види роботи: 10							
Всього балів за теоретичний і практичний курс: 60							

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

6.3. Оцінка за теоретичний і практичний курс: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
54 – 60 та більше	<i>відмінно</i>	5	A	<i>відмінно</i>
45 – 53	<i>добре</i>	4	BC	<i>добре</i>
36 – 44	<i>задовільно</i>	3	DE	<i>задовільно</i>
21 – 35	<i>незадовільно</i>	2	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 20		2	F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

6.4. Оцінка за іспит: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
36 – 40	<i>відмінно</i>	5	A	<i>відмінно</i>
30 – 35	<i>добре</i>	4	B C	<i>добре</i>
21 – 29	<i>задовільно</i>	3	D E	<i>задовільно</i>
11 – 20	<i>незадовільно</i>	2	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 10		2	F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

6.5. Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
		екзамен	залік		
90 – 100	<i>відмінно</i>	5	<i>зараховано</i>	A	<i>відмінно</i>
82 – 89	<i>добре</i>	4		B	<i>добре (дуже добре)</i>
75 – 81	<i>добре</i>	4		C	<i>добре</i>
64 – 74	<i>задовільно</i>	3		D	<i>задовільно</i>
60 – 63	<i>задовільно</i>	3		E	<i>задовільно (достатньо)</i>
35 – 59	<i>незадовільно</i>	2	<i>не зараховано</i>	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 34	<i>незадовільно</i>	2		F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

6.6. Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Поточне тестування та самостійна робота								Разом	Залік	Сума
Змістовий модуль 1										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7		не більше 60	не більше 40	не більше 100
8	7	8	7	8	7	8				

T1, T2 ... T8 – теми змістового модулю.

6.7. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Економіка садово-паркового господарства як наука
2. Ресурсний потенціал ландшафтної компанії
3. Основні ресурси ландшафтної компанії
4. Оборотні ресурси ландшафтної компанії
5. Кваліфікація кадрів у ландшафтному будівництві
6. Особливості оплати праці у ландшафтному будівництві
7. Собівартість продукції та ландшафтних послуг
8. Ціноутворення ландшафтних послуг
9. Формування прибутку ландшафтної компанії
10. Тайм-менеджмент та дедлайни
11. Інвестиційні ресурси ландшафтної компанії
12. Сутність бенчмаркінгу ландшафтної справи
13. Типи та характеристика об'єктів бенчмаркінгу
14. Послідовність стратегічного планування
15. Аналітичні інструменти стратегічного планування об'єктів садово-паркового господарства

7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Мультимедійні презентації за матеріалами навчальної дисципліни.
2. Навчальні відеофільми.
3. Електронна бібліотека з матеріалами навчальної дисципліни.
4. Матеріали на платформі для дистанційного навчання:
<https://vo.uu.edu.ua/course/view.php?id=22579>.

7.1. Навчально-методичні аудіо- і відеоматеріали, у т.ч. для здобувачів освіти з інвалідністю

Мультимедійні матеріали

1. Презентації відповідно до тематики теоретичного курсу.

Для інклюзивного навчання:

- методики диференційованого підходу до процесу навчання й оцінювання знань, умінь і здібностей здобувачів освіти з інвалідністю;
- дистанційні програми навчання для здобувачів освіти із проблемами слуху і порушеннями опорно-рухового апарату;
- спеціалізовані комп'ютерні програми для навчання осіб з інвалідністю;
- забезпечення осіб із проблемами зору спеціальною літературою: книгами, підручниками, навчальними посібниками, журналами, надрукованими шрифтом Брайля та укрупненим шрифтом, і звуковими комп'ютерними програмами;
- наявність аудіовізуальних засобів навчання, спеціальної навчально-методичної літератури в електронному, друкованому, аудіовізуальному форматах для осіб з інвалідністю;

- дидактичні матеріали та засоби навчання осіб з інвалідністю для дистанційної та відкритої форм навчання.

7.2. Глосарій (термінологічний словник)

Аборигенний вид — вид, що виник і живе в певній місцевості або має тривалу історію існування в її межах.

Автоматична система поливу — це запрограмована і налагоджена система, яка працює абсолютно без втручання людини, автономно. Вона дозволяє враховувати кількість води, необхідне кожній рослині і характер поливу.

Альпійська гірка (альпінарій) — ділянка, на якій вирощують рослини, характерні для альпійського і субальпійського поясу, а також рослини-літофіти.

Альтанка — оглядовий майданчик під накриттям, оформлений легкими бортиками або колонами, призначений для споглядання навколишньої природи.

Арабеска — складний східний орнамент, що складається з геометричних та рослинних елементів.

Асортиментна відомість - це зведена таблиця, в якій, крім звичного українського або російського, вказуються міжнародна латинська назва рослини, сорт і кількість запланованих до висадки рослин.

Видові (оглядові) **точки** в ландшафтному дизайні — це ті місця в саду, з яких найбільш часто ви милуєтеся своїм садом. Статистичними видовими точками є ті, в яких ми перебуваємо у стані відносної нерухомості.

Геопластика - штучне створення, зміна наявного рельєфу.

Габітус рослини (лат. *habitus* — стан, характер) — характерна форма, зовнішній вигляд рослини. Габітус можна визначити як сукупність ознак, які характеризують загальний тип будови дерева/чагарника.

Газон (фр. *gazon* — «дерен») — природне декоративне покриття, яке складається з штучно висіяних або висаджених рослин, які утворюють рівномірне площинне покриття.

Гай — назва невеликого листяного лісу або ізольованої групи дикорослих дерев, а також розмовна назва плодових насаджень екзотичних дерев.

Грунтові води — гравітаційні підземні води першого від поверхні Землі постійного водоносного горизонту, що залягають на першому водонепроникному шарі земної кори і утворюються головним чином шляхом інфільтрації (просочування) атмосферних опадів і вод річок, озер, водосховищ, зрошувальних каналів та шахтових водовідвідних каналів.

Дендроплан - це топографічна карта території, на якій зображено розташування вже існуючих зелених насаджень.

Дошові парки — це заглиблені частини парків, скверів, площ, майданів, які у звичний час слугують громадськими просторами, а в період інтенсивних опадів виконують роль тимчасового басейну для накопичення дошової води.

Дошові сади — це штучне поглиблення в рельєфі, засаджене вологолюбними багаторічними рослинами, які завдяки особливостям кореневої системи збирають та затримують опадову воду з території.

Живопліт — це лінійна або вигнута щільна посадка кущів або дерев, які щільно переплітаються гілками та створюють суцільний і, найчастіше,

непролазний зелений масив. Основні рослини – кущі, хоча іноді використовують і невеликі дерева.

Зелений дах - це покрівельне покриття у вигляді ґрунту, повністю засадженого живими рослинами.

Зелені стіни — це частково або повністю вкриті рослинністю стіни будівель чи елементи огорожі.

Інсоляція (лат. In-sol від in – всередину + solis – сонце) – опромінення поверхонь сонячним світлом (сонячною радіацією), потік сонячної радіації на поверхню; опромінення поверхні або простору паралельним пучком променів, що надходять з напрямку, в якому видно в даний момент центр сонячного диска.

Інтродуковані види також вселенці — види живих організмів, що перебувають у складі неродинних їм угруповань, види за межами своїх природних ареалів.

Кислотність ґрунтів — їх властивість, зумовлена наявністю в ґрунтового розчині водневих (H^+) іонів, що впливає на доступність поживних речовин для засвоєння коренями рослин.

Композиційний центр – це частина композиції, яка найбільше привертає до себе увагу.

Контраст – одне з головних засобів композиції, яке надає об'єкту візуальну активність і проявляється моментально і чітко.

Ландшафтний дизайн – це розробка та впровадження заходів щодо перетворення та оформлення земельної ділянки.

Мала архітектурна форма - це елемент декоративного чи іншого оснащення об'єкта благоустрою.

Механічний склад ґрунту (текстура, гранулометричний склад ґрунту) – це вміст у ґрунті елементарних частинок різного розміру.

Міксбордер - це квітник, який поєднує в собі кілька типів культур (таких, як однорічні рослини, багаторічники, чагарники, дерева і ґрунтопокривні рослини) і кілька кольорів, різних форм та текстур.

Модульний квітник – це квітник-мозаїка, який представляє собою ділянку, розділену на окремі повторювані секції-модулі, кожен з яких заповнюють окремою рослиною.

Морозостійкість – це фактор, який потрібен садівникам, щоб описувати здатність рослини переносити зимові холоди.

Мультиштамб – дерево, що має декілька стволів.

Нівелювання (від франц. nivèllement – буквально «приводити до рівня») – вимірювання перевищень між точками на земній поверхні та обчислення їхніх висот відносно заданої початкової площини або точки відліку із застосуванням різних геометричних принципів, фізичних методів і приладів.

Нюанс є перехідним станом від контрасту до тотожності і представляє собою різноманіття незначних відмінностей.

Патерн (англ. Pattern — «зразок, шаблон; форма, модель; схема, діаграма») — схема-образ, що діє як посередник уявлення, або чуттєве поняття, завдяки якому в режимі одночасності сприйняття і мислення виявляються закономірності, як вони існують у природі й суспільстві.

Патіо (ісп. *patio*) — відкритий внутрішній дворик житлового будинку чи палацу, часто обгороджений високою огорожею (часто зеленою з дерев або кущів) або високим муром. У палацах оточений з усіх боків колонними або арковими галереями.

Пейзажний стиль саду - передбачає вільне планування і розміщення рослин близької до тієї, яка властива живій природі.

Пергола - це навіс або прибудова з повторюваних секцій стовпів, колон або арок, з'єднаних між собою поперечними брусами.

Підпірні стіни — конструкції, запроєктовані для того, щоби ґрунт міг зберігати такий нахил, який він не може мати в природних умовах.

Рабатка — це квітник або різновид клумби у формі довгастого прямокутника.

Регулярний стиль в ландшафтному дизайні передбачає чіткі симетричні композиції та перевірені геометричні форми. Регулярний сад надає чудову можливість протиставити штучний дизайн - природній красі, а закони геометрії – свободі форм та відсутністю чітких меж.

Роза вітрів – це особливий тип векторних діаграм, за допомогою яких дається характеристика режиму вітру в конкретній місцевості і за певний період часу (місяць, рік або кілька років). Зовні така діаграма нагадує багатокутник, розбитий на вісім секторів — 4 основних (Пн, Пд, Сх, Зх) і 4 проміжних (Пн-Зх, Пн-Сх, Пд-Зх, Пд-Сх). На графіку відкладають частоту вітрів кожного напрямку, яка виражена у відсотках у відношенні до загальної кількості днів періоду спостереження. Отримані позначки з'єднують ламаною лінією. Поряд з побудованою розою вітрів розміщують стрілку, гострий кінець якої вказує напрямок вітру, що переважає за період спостереження.

Рокарій — це невеликий за розміром кам'янистий сад, сучасний елемент ландшафтного дизайну.

Ротонда (італ. *rotonda*, лат. *rotundus* — круглий) — кругла в плані споруда, зазвичай увінчана куполом.

Рядові посадки дерев – це посадки дерев, висаджених в одну лінію. Рядові посадки мають велике санітарно-гігієнічне і архітектурно-планувальне значення.

Ситуаційний план - графічне відображення на документі місця розташування земельної ділянки відносно поблизу розташованих населених пунктів, водойм, мереж теплотрас, енергетичних комунікацій, ліній водопостачання, шосейних доріг і особливостей природних умов на території.

Солітери – це окремі рослини або групи рослин, які використовуються в ландшафтному дизайні як головний акцент або точка фокусу.

Скетчинг — це техніка швидкого створення простих малюнків і візуальних нотаток.

Сухий струмок - це фішка ландшафтного дизайну, де водяний потік замінює річкова галька, тим самим перетворюючи ділянку в певний оазис.

Тераса — огорожена відкрита прибудова до споруди у вигляді майданчика для відпочинку, яка може мати дах; розміщується на землі або над нижче розташованим поверхом.

Технічне завдання (абр. ТЗ, англ. *Terms of Reference (TOR)*) — це документ, що містить перелік чітких вимог до майбутнього продукту.

Топіар - це мистецтво художньої обрізки крон дерев та кущів для надання їм декоративних форм.

Топографічна зйомка - це комплексне вивчення об'єктів у просторі, для складання топографічного плану

Узлісся - перехідна лініє між двома повноцінними екосистемами. По суті, це окреме геоботаническое співтовариство, що увібрало в себе основні біологічні особливості сусідніх екологічних систем і об'єднало їх в своїй структурі.

Функціональне зонування – це розмежування території міста за характером використання, тобто за типом функціонального призначення, що вимагає певні умови до організації міського простору згідно основних форм життєдіяльності населення – праці, побуту, відпочинку.

7.3. Література

Основна література

1. Бойко Т.О., Бойко П.М. **Довідник ландшафтного дизайнера**. Навчальний посібник. Одеса : Олді+, 2024. 212 с. Режим доступу: <https://dspace.ksaeu.kherson.ua/bitstream/handle/123456789/10027/%D0%91%D0%BE%D0%B9%D0%BA%D0%BE%20%D0%A2.%2C%20%D0%91%D0%BE%D0%B9%D0%BA%D0%BE%20%D0%9F.%D0%94%D0%9E%D0%92%D0%86%D0%94%D0%9D%D0%98%D0%9A.%D0%9B%D0%90%D0%9D%D0%94%D0%A8%D0%90%D0%A4%D0%A2%D0%9D%D0%9E%D0%93%D0%9E.%D0%94%D0%98%D0%97%D0%90%D0%99%D0%9D%D0%95%D0%A0%D0%90.2024.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

2. **Функції дизайну в сучасному світі: виміри 2024** / Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції 21-22 березня 2024 р., Суми, 2024. Режим доступу: https://art.sspu.edu.ua/images/2024/docs/konf/funkciyi_dizaynu_2024_materiali_021_21.pdf.

3. Коленкіна М.С. **Озеленення населених місць** : конспект лекцій для студентів денної форми навчання за спеціальністю 206 Садово-паркове господарство / М. С. Коленкіна; Харків нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. 125 с.

Додаткова література

1. Головка М., Мацьоха А., Мельник О., Дзеблук А. **Парки : довідник із благоустрою**. К. : Урбанина, 2022. 154 с.

2. Косик О. **Особливості планування та озеленення терапевтичних ландшафтів дитячих лікарень** / Теорія та практика дизайну, 2022. Режим доступу: https://www.researchgate.net/publication/362726409_Osoblivosti_planuvanna_ta_ozelenenna_terapevticnih_landsaftiv_ditacih_likaren

Публікації здобувачів освіти за ОП «Терапевтичне садівництво»

1. Висоцька Т.В. Природоорієнтовані рішення для створення міських терапевтичних просторів. Інновації у садово-парковому господарстві України : матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених, Біла Церква, 31 жовтня 2024 року. С. 11-13. Режим доступу: https://science.btsau.edu.ua/sites/default/files/tezy/tezy_innovac_sad-park_31.10.2024.pdf.

2. Воробйова І.М. Специфіка проектування терапевтичних садів для дітей та молоді. Збірник тез доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції «Освітні і культурно-мистецькі практики в контексті інтеграції України у міжнародний науково-інноваційний простір в умовах воєнного часу», 18-19 квітня 2024 року, Запоріжжя, Україна. С. 668-669. Режим доступу: <https://cutt.ly/4esZwKB5>.

3. Воробйова І.М. Необхідність впровадження біорізноманіття та пермакультурних рішень в ландшафтах українських населених пунктів. Збірник тез доповідей Всеукраїнської наукової конференції студентів і молодих учених «Молодь: освіта, наука, духовність», 16-17 квітня 2024 року, Київ. С. 741-743.

Режим доступу:
https://uu.edu.ua/upload/Nauka/Molod_osvita_nauka_duhovnist/2024/molod24.pdf.

4. Орлова О.М. Вітчизняні та зарубіжні тенденції розвитку міського ландшафтного дизайну. Збірник тез доповідей Всеукраїнської наукової конференції студентів і молодих учених «Молодь: освіта, наука, духовність», 16-17 квітня 2024 року, Київ. С. 775-778. Режим доступу:
https://uu.edu.ua/upload/Nauka/Molod_osvita_nauka_duhovnist/2024/molod24.pdf.

5. Орлова О.М. Підготовка фахівців садово-паркового господарства на засадах пермакультури. Збірник тез доповідей III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Колесніковські читання», 19 листопада 2024 року, Харків. Подано до друку.

6. Філіпчук М.І. Уроки садівництва: навчання і реабілітація. Збірник тез доповідей XXIV Міжнародної науково-практичної конференції «Інклюзивне освітнє середовище: проблеми, перспективи та кращі практики», 26-28 листопада 2024 року, Київ. Подано до друку.

https://uu.edu.ua/news/khkhiv_mizhnarodna_naukovo_praktichna_konferentsiya.

Публікації викладачів за ОП «Терапевтичне садівництво»

1. Зінчук Н.А. Фармацевтична складова професійної освіти фахівців з терапевтичного садівництва. Матеріали V науково-практичної конференції з міжнародною участю «Planta+. Наука, практика та освіта» 28-29 січня 2025 р. формується рукопис.

2. Мовчан В.О., Зінчук Н.А. Види зелених композицій у терапевтичних ландшафтних просторах. Матеріали міжнародної наукової конференції «Розвиток аграрного сектору, продовольства та ветеринарної медицини в Україні та країнах ЄС» 25-26 грудня 2024 р. формується рукопис.

3. Зінчук Н.А. Підходи та практика озеленення міських вулиць за кордоном. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми озеленення населених місць: освіта, наука, мистецтво формування ландшафту» 06-07 червня 2024 р. – С. 119-123.

4. Зінчук Н.А. DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/76.21> Компетентнісне навчання майбутніх фахівців із садово-паркового господарства засобами педагогічних кейсів. Інноваційна педагогіка. 2024. Вип. 76. С. 104-107.

5. Мовчан В.О., Зінчук Н.А. Сучасне озеленення перетинів міських магістралей Києва: проблеми та рішення. Матеріали III міжнародної науково-практичної конференції «Інновації в архітектурі, дизайні та мистецтві: до 100-річчя факультету архітектури НАОМА» 23-24 травня 2024 р. – С. 119-121.

6. Мовчан В.О., Зінчук Н.А. Гарденотерапія як інструмент реабілітації та соціалізації людей з інвалідністю в умовах війни та повоєнного відновлення України. Матеріали XXIII міжнародної науково-практичної конференції

«Інклюзивне освітнє середовище: проблеми, перспективи та кращі практики», 29-30 листопада 2023 р. С.111-114.

7. Мовчан В.О., Зінчук Н.А. Зелені зони міських просторів та їх значення у соціально-реабілітаційній роботі осіб з інвалідністю. Матеріали XXIII міжнародної науково-практичної конференції «Інклюзивне освітнє середовище: проблеми, перспективи та кращі практики», 29-30 листопада 2023 р. С. 432-435.

8. Мадяр С.-А, Ковалевська О., Моїсеєнко Є., Мовчан В. Використання інноваційної технології «Біоколор» для корекції психофізіологічного стану людини у терапевтичному садівництві (навчальний посібник). К. : Університет «Україна», 2025. 159 с.

9. Баранський Д.В, Глеваський В.І., Ілюк Н.А. Інноваційні методи підвищення стійкості агроecosystem до посухи. Taurida Scientific Herald. 2024. №139. (Подано до друку)

10. Бобось І.М., Завадська О.В., Ілюк Н.А. Технології вирощування перцю овочевому для свіжого споживання, зберігання і переробки: монографія. К. : «ЦП «Компринт», 2024. 287 с.

11. Бобось І.М., Завадська О.В., Ілюк Н.А. Вплив біологічно активних речовин на продуктивність, якість свіжої і переробленої продукції цибулі та коренеплодів. К. : ЦП «Компринт», 2021, 320 с.

12. Мовчан В.О. Сад екологічний = сад терапевтичний. Збірник тез форуму «І Всеукраїнський форум «Гарденотерапія – терапія заради майбутнього», 17 травня 2024 року. Запоріжжя, Україна. С. 8 – 10. Режим доступу: https://drive.google.com/file/d/1kA7ul0_QBdHjnuti0bLlIwlQsq-8Y7vi/view.

13. Melezhyk O.V., Iliuk N.A., Movchan V.O. Prospective Species for Phytorecultivation Urban Environment and High-quality Ecosystem Services. pp. 57 - 59. The driving force of science and trends in its development: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the VI International Scientific and Theoretical Conference, June 21, 2024. Coventry, United Kingdom: International Center of Scientific Research. ISBN 979-8-88955-773-9 (series). DOI 10.36074/scientia-21.06.2024.

14. Мовчан В.О., Мележик О.В., Ілюк Н.А., Сергійчук Н.М. Спеціалізовані екологічні стежки – перспективний напрям гарденотерапії. Матеріали XIII Міжнародної Інтернет-конференції «Соціальні та екологічні технології: актуальні проблеми теорії і практики», Мелітополь, 19-21 січня, 2021 року, /за заг. ред. В. І. Лисенка, Н. М. Сурядної. Мелітополь : ТОВ «Колор Принт», 2021. 288 с. ISBN 978-617-7882-05-2. С. 211-213.

15. Мовчан В.О., Розум В.М. Гарденотерапія у формуванні інклюзивного середовища. Матеріали XXI Міжнародної науково-практичної конференції «Інклюзивне освітнє середовище: проблеми, перспективи та кращі практики», Київ, 24–25 листопада 2021 р. С. 246-248.

16. Ілюк Н., Костенко І., Бідолах Д. Вплив антропогенної діяльності на природні ресурси: пошук стійких моделей розвитку. Biota. Human. Technology. 2024. №2. С. 77-88. DOI: 10.58407/bht.2.24.7

17. Zavadska O., Iliuk N., Ivanytska A., Semenenko S., & Mykhailyn V. Suitability of Potato Tubers of Different Varieties for Processing. Scientific Reports of

Публікації здобувачів освіти за ОП «Терапевтичне садівництво»

1. Висоцька Т.В. Спільність принципів пермакультури та терапевтичного садівництва і методи їх використання. Молодь: освіта, наука, духовність: тези доповідей XXI Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів і молодих вчених, 16-18 квітня 2024 року, Київ. К. : Університет «Україна». С. 735-738. Режим доступу:

https://uu.edu.ua/upload/Nauka/Molod_osvita_nauka_duhovnist/2024/molod24.pdf.

2. Висоцька Т.В. Природоорієнтовані рішення для створення міських терапевтичних просторів. Інновації у садово-парковому господарстві України : матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених, Біла Церква, 31 жовтня 2024 року. С. 11-13. Режим доступу:

https://science.btsau.edu.ua/sites/default/files/tezy/tezy_innovac_sad-park_31.10.2024.pdf.

3. Воробйова І.М. Специфіка проектування терапевтичних садів для дітей та молоді. Збірник тез доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції «Освітні і культурно-мистецькі практики в контексті інтеграції України у міжнародний науково-іноваційний простір в умовах воєнного часу», 18-19 квітня 2024 року, Запоріжжя, Україна. С. 668-669. Режим доступу: <https://cutt.ly/4esZwKB5>.

4. Воробйова І.М. Необхідність впровадження біорізноманіття та пермакультурних рішень в ландшафтах українських населених пунктів. Збірник тез доповідей Всеукраїнської наукової конференції студентів і молодих учених «Молодь: освіта, наука, духовність», 16-17 квітня 2024 року, Київ. С. 741-743. Режим доступу: https://uu.edu.ua/upload/Nauka/Molod_osvita_nauka_duhovnist/2024/molod24.pdf.

5. Воробйова І.М. Терапевтичні сади для дітей дошкільного віку: огляд міжнародного досвіду, який можна використати в Україні. Збірник тез доповідей XXIV Міжнародної науково-практичної конференції: «Інклюзивне освітнє середовище: проблеми, перспективи та кращі практики», 26-28 листопада 2024 року, Київ. Подано до друку. https://uu.edu.ua/news/khkhiv_mizhnarodna_naukovo_praktichna_konferentsiya.

6. Орлова О.М. Вітчизняні та зарубіжні тенденції розвитку міського ландшафтного дизайну. Збірник тез доповідей Всеукраїнської наукової конференції студентів і молодих учених «Молодь: освіта, наука, духовність», 16-17 квітня 2024 року, Київ. С. 775-778. Режим доступу: https://uu.edu.ua/upload/Nauka/Molod_osvita_nauka_duhovnist/2024/molod24.pdf.

7. Орлова О.М. Підготовка фахівців садово-паркового господарства на засадах пермакультури. Збірник тез доповідей III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Колесніковські читання», 19 листопада 2024 року, Харків. Подано до друку.

8. Філіпчук М.І. Створення зеленої кімнати у терапевтичному саду. Збірник тез доповідей Всеукраїнської наукової конференції студентів і молодих учених «Молодь: освіта, наука, духовність», 16-17 квітня 2024 року, Київ. С. 775-778.

Режим доступу: https://uu.edu.ua/upload/Nauka/Molod_osvita_nauka_duhovnist/2024/molod24.pdf.

9. Філіпчук М.І. Уроки садівництва: навчання і реабілітація. Збірник тез доповідей XXIV Міжнародної науково-практичної конференції «Інклюзивне освітнє середовище: проблеми, перспективи та кращі практики», 26-28 листопада 2024 року, Київ. Подано до друку.

https://uu.edu.ua/news/khkhiv_mizhnarodna_naukovo_praktichna_konferentsiya.

10. Випускна кваліфікаційна робота на тему: «СТВОРЕННЯ ТЕРАПЕВТИЧНИХ ПРОСТОРІВ НА ТЕРИТОРІЯХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ». Виконала здобувачка освіти групи ЗТС-23-1м освітнього ступеня «магістр» спеціальності 206 Садово-паркове господарство освітньої програми «Терапевтичне садівництво» Філіпчук Марина Іванівна. Науковий керівник: к.пед.н., доц. Зінчук Наталія Анатоліївна. Київ, 2025. 95 с. Режим доступу: <https://vo.uu.edu.ua/mod/folder/view.php?id=591079>.

11. Випускна кваліфікаційна робота на тему: «ПЕРМАКУЛЬТУРНІ ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОЗЕЛЕНЕННЯ ПРИБУДИНКОВОЇ ТЕРИТОРІЇ МІСТ». Виконала здобувачка освіти ЗТС-23-1м освітнього ступеня «магістр» спеціальності 206 Садово-паркове господарство освітньої програми «Терапевтичне садівництво» Орлова Олена Миколаївна. Науковий керівник: к.б.н. Мовчан Валентина Олексіївна. Київ, 2025. 71 с. Режим доступу: <https://vo.uu.edu.ua/mod/folder/view.php?id=591079>.

12. Випускна кваліфікаційна робота на тему: «КОНТЕЙНЕРНИЙ САД У ГАРДЕНОТЕРАПІЇ». Виконала здобувачка освіти групи ЗТС-23-1м освітнього ступеня «магістр» спеціальності 206 Садово-паркове господарство освітньої програми «Терапевтичне садівництво» Панченко Марина Олександрівна. Науковий керівник: к.б.н. Мовчан Валентина Олексіївна. Київ, 2025. 95 с. Режим доступу: <https://vo.uu.edu.ua/mod/folder/view.php?id=591079>.

13. Випускна кваліфікаційна робота на тему: «ОРГАНІЗАЦІЯ ТЕРАПЕВТИЧНОГО ПРОСТОРУ НА ТЕРИТОРІЇ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ». Виконала здобувачка освіти групи ЗТС-23-1м освітнього ступеня «магістр» спеціальності 206 Садово-паркове господарство освітньої програми «Терапевтичне садівництво» Воробйова Інна Миколаївна. Науковий керівник: к.пед.н., доцент Зінчук Наталія Анатоліївна. Київ, 2025. 82 с.

14. Випускна кваліфікаційна робота на тему: «УКРАЇНСЬКИЙ ПРЯНО-АРОМАТИЧНИЙ ТЕРАПЕВТИЧНИЙ САД НА ПРИНЦИПАХ ПЕРМАКУЛЬТУРИ». Виконала здобувачка освіти групи ЗТС-23-1м освітнього ступеня «магістр» спеціальності 206 Садово-паркове господарство Висоцька Тетяна Валеріївна. Науковий керівник: к.б.н. Мовчан Валентина Олексіївна. Київ, 2025. 79 с.

15. КУРСОВА РОБОТА з дисципліни: «Технології терапевтичного садівництва» на тему: «УКРІПЛЕННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ СХИЛІВ ДІЛЯНКИ В ТЕРАПЕВТИЧНОМУ САДІВНИЦТВІ» здобувачки освіти 1 курсу групи ЗТС-

23-1м спеціальності 206 Садово-паркове господарство Орлової Олени Миколаївни. Науковий керівник: Мовчан В.О., к.б.н.. Київ, 2024. 33 с.

16. КУРСОВА РОБОТА з дисципліни: «Технології терапевтичного садівництва» на тему: «ПЕРМАКУЛЬТУРНІ ПРИНЦИПИ ТА ЛІКАРСЬКІ РОСЛИНИ У ТЕРАПЕВТИЧНОМУ САДІВНИЦТВІ» здобувачки освіти 1 курсу групи ЗТС-23-1м спеціальності 206 Садово-паркове господарство Висоцької Тетяни Валеріївни. Науковий керівник: Мовчан В.О., к.б.н. Київ, 2024. 43 с.

17. КУРСОВА РОБОТА з дисципліни: «Технології терапевтичного садівництва» на тему: «ТЕРАПЕВТИЧНІ САДИ ДЛЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ВІКУ: ВИБІР РОСЛИН ТА ВАРІАНТИ АКТИВНОСТЕЙ» здобувачки освіти 1 курсу групи ЗТС-23-1м спеціальності 206 Садово-паркове господарство Воробйової І.М. Науковий керівник: Мовчан В.О., к.б.н. Київ, 2024. 22 с.

18. КУРСОВА РОБОТА з дисципліни: «Технології терапевтичного садівництва» на тему: «ХАРАКТЕРИСТИКИ ТА СКЛАДОВІ ЕЛЕМЕНТИ ТЕРАПЕВТИЧНОГО САДУ НА ПРИКЛАДІ КРАЇН ЄВРОПИ ТА США» здобувачки освіти 1 курсу групи ЗТС-23-1м спеціальності 206 Садово-паркове господарство Панченко Марини Олександрівни. Науковий керівник: Мовчан В.О., к.б.н. Київ, 2024. 41 с.

19. КУРСОВА РОБОТА з дисципліни: «Технології терапевтичного садівництва» на тему: «ЗАСТОСУВАННЯ ВЕРТИКАЛЬНОГО ОЗЕЛЕНЕННЯ У ГАРДЕНОТЕРАПІЇ» здобувачки освіти 1 курсу групи ЗТС-23-1М спеціальності 206 Садово-паркове господарство ОП «Терапевтичне садівництво» Філіпчук Марини Іванівни Науковий керівник: Мовчан В.О., к.б.н. Київ, 2024. 37 с.

20. КУРСОВА РОБОТА з дисципліни: «Розробка та супровід пермакультурних проєктів» на тему: «ВИКОРИСТАННЯ ПЕРМАКУЛЬТУРНИХ ПІДХОДІВ ДО ПРОЄКТУВАННЯ ПРИВАТНИХ ПРОСТОРІВ» здобувачки освіти І курсу групи ЗЕК-1м-23 спеціальності 101 Екологія, ОПП «Конструктивна екологія та пермакультура» Зошак Лілії Михайлівни. Науковий керівник: Зінчук Н.А., к.б.н., доц. Київ, 2024. 56 с.

Інформаційні ресурси

(нормативна база, джерела Інтернет, адреси бібліотек тощо)

1. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. Режим доступу: <https://mepr.gov.ua/>.
2. Гільдія ландшафтних архітекторів України. Режим доступу: <https://glau.com.ua>.
3. Платформа «Екодія». Режим доступу: <https://ecoaction.org.ua>.
4. Платформа «Довкілля для Європи». Режим доступу: <https://efe.org.ua/>.
5. Проект «Сади Перемоги». Режим доступу: <https://sadyperemohy.org/about/>
6. Global Nest. Режим доступу: <https://www.gnest.org/>.
7. Всесвітній фонд природи. Режим доступу: <https://wwf.org/>.
8. Грінпіс. Режим доступу: <https://www.greenpeace.org/global/>.
9. Європейська агенція довкілля. Режим доступу: <https://www.eea.europa.eu/>.
10. Інститут розвитку територіальних громад. Режим доступу: <https://www.facebook.com/UKRAINEICD/>.
11. Міжнародний зелений хрест. Режим доступу: <http://www.greencross.org.ua/>.
12. Міжнародний союз охорони природи. Режим доступу: <https://www.iucn.org/>.
13. Національний екологічний центр України. Режим доступу: <https://necu.org.ua/>.
14. Рух за добровільне вимирання людства. Режим доступу: <http://vhemt.org/>.
15. Українська екологічна асоціація «Зелений світ». Режим доступу: <http://www.zelenysvit.org.ua/>.
16. Українське товариство охорони природи. Режим доступу: <http://www.ukrpryroda.org/>.
17. Чорнобильський форум. Режим доступу: <https://www.iaea.org/newscenter/focus/chernobyl>.

8. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Форми занять	Наявне матеріально-технічне забезпечення	Необхідне матеріально-технічне забезпечення
Лекція	—	—
Практичне заняття	Завдання для набуття вмінь та навичок	Навчальні аудиторії №305, 303, корп. 3